

METODOLOGIJE SPREMLJANJA CEN GOZDNIH LESNIH SORTIMENTOV V IZBRANIH DRŽAVAH

MONITORING THE PRICES OF FOREST WOOD ASSORTMENTS IN SELECTED COUNTRIES

Špela ŠČAP¹, Janez ZAFRAN²

(1) Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, spela.scap@gozdis.si

(2) Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, janez.zafran@gozdis.si

IZVLEČEK

Spremljanje gibanja cen gozdnih lesnih sortimentov je pomembno za uspešno strateško načrtovanje predvsem ob nenadnih spremembah na trgu lesa ter pri izpolnjevanju trgovinske politike. Prihodek od prodaje lesa je še vedno najpomembnejši kriterij, ki vpliva na aktivnost lastnikov gozdov oziroma upravljalcev pri intenziviranju gospodarjenja z gozdovi. V prispevku so predstavljeni podatkovni viri za cene gozdnih lesnih sortimentov v Sloveniji in izbranih evropskih državah ter opisane glavne značilnosti posameznih metodologij zbiranja cen gozdnih lesnih sortimentov. Po preučitvi posameznih metodologij zbiranja cen gozdnih lesnih sortimentov je bilo ugotovljeno, da se med seboj razlikujejo in je za spremljanje trga gozdnih lesnih sortimentov treba poznati in upoštevati kriterije za opredelitev posameznega ali skupine gozdnih lesnih sortimentov, ki so vključeni v statistiko. Še bolj pa je potrebna previdnost pri primerjavah cen med posameznimi viri, saj je poimenovanje in razvrščanje gozdnih lesnih sortimentov med državami, ponekod tudi med regijami, različno. V prispevku je bila narejena tudi primerjava cen za hlode smreke kakovostnega razreda B med petimi različnimi podatkovnimi viri za Slovenijo, Avstrijo, Nemčijo in Češko.

Ključne besede: cene, gozdni lesni sortimenti, trg, razvrščanje okroglega lesa, kakovost podatkov o cenah

ABSTRACT

Monitoring the development of forest wood assortment prices is important for successful strategic planning, especially in the event of sudden changes in the wood market and in the implementation of trade policy. Revenue from forest wood assortment sales remains the most important criterion influencing the activity of forest owners or managers in intensifying forest management. The article presents data sources for prices of forest wood assortments in Slovenia and selected European countries and describes the main features of individual methods of collecting roundwood prices. After reviewing each of the methods used to collect prices for forest wood assortments, it was found that they differ from each other. In order to monitor the roundwood market, it is necessary to know and consider the criteria for defining the individual or group of forest wood assortments that are included in the statistics. However, caution should be exercised when comparing prices between individual sources, as the naming and classification of forest wood assortments varies from country to country and, in some places, from region to region. The article also compares prices for quality class B spruce logs among five different data sources for Slovenia, Austria, Germany, and the Czech Republic.

Key words: prices, forest wood assortments, roundwood market, classification of forest wood assortments, price-quality relationship

GDK 73:722.2(4)(045)=163.6

DOI 10.20315/ASetL.128.3

Prispelo / Received: 10. 06. 2022

Sprejeto / Accepted: 09. 09. 2022

1 UVOD

1 INTRODUCTION

Gozdni lesni sortimenti (v nadaljevanju GLS) so posekan les gozdnih drevesnih vrst, in sicer s skorjo ali brez nje, in obsegajo: les v okrogli obliki, razcepljen ali v drugi obliki (veje, korenine, panji in tvorbe), ter lesne sekance iz lesa, pridobljenega neposredno v gozdu (Uradni list RS, št. 30/93). Spremljanje trga oz. cen GLS je eno izmed osnovnih pogojev za uspešno strate-

ško načrtovanje obsega in dinamike trženja v gozdarstvu in lesnopredelovalni industriji (Suchomel in sod., 2012; Gejdoš in sod., 2019). Prav tako je prihodek od prodaje lesa še vedno najpomembnejši kriterij, ki vpliva na aktivnost lastnikov gozdov oziroma upravljalcev pri intenziviranju gospodarjenja z gozdovi (Alberdi in sod., 2020). Cena GLS se praviloma ne oblikuje na podlagi stroškov oziroma kalkulacij (sečnja, spravilo, obnova in nega), ampak na posameznem trgu (Sucho-

mel in sod., 2012). Seveda pa vplivi na trg GLS niso vedno povezani zgolj s ponudbo in povpraševanjem ter stroški pridobivanja, ampak so le ti veliko bolj kompleksni. Gozdovi niso le vir lesa, vedno večji pomen pridobivajo na področju blaženja podnebnih sprememb, v splošnem zmanjševanja vpliva onesnaženega zraka na ljudi in predvsem ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zaradi tega je treba gospodarjenje usmerjati v bolj zdrave, odporne in raznolike gozdove, kar je predpogoj, da bodo gozdovi tudi v prihodnje ponujali možnost preživetja in izpolnjevanja tudi vseh socialnih in ekonomskih funkcij (Strategija EU, 2021). Vse to pa ima določen vpliv tudi na obseg gozdne proizvodnje in ponudbo GLS na trgu. Zavedati se je treba, da so GLS razen v izjemnih primerih glavni ali edini vir prihodka za lastnike gozdov. V zadnjem desetletju se srečujemo z vse pogostejšimi ujmami in posledično izjemnim nihanjem glede potrebnega obsega sečnje v gozdovih in s tem povezane ponudbe določenih GLS na trgu (Gejdoš in sod., 2019). Podrobni raziskavi, ki sta ovrednotili del neposredne gospodarske škode zaradi vetroloma in snegoloma v Sloveniji (Žgajnar, 1989; 1991), sta pokazali, da neposredne ekonomske škode na donos iz podrtega drevja nastajajo zaradi večjih količin neuporabnih ostankov (odrezov), spremenjene sortimentacije ter potencialnega negativnega odziva na trgu. V obeh vrstah velikih poškodb se je zmanjšal delež hlodovine zaradi večjega deleža lesa za celulozo in plošče.

Tradicionalno ožji nacionalni oziroma regijski trgi GLS postajajo vse bolj globalni (Hlavackova in sod., 2015; Olsson in Hillring, 2014). Svetovna poraba materialov in tudi GLS narašča, spreminjajo se tradicionalni prostorski vzorci pridobivanja, predelave, trgovanja in potrošnje lesa (Nepal in sod., 2021). Evropski in svetovni trgi so vse bolj povezani in soodvisni, kar postaja pomemben dejavnik, ki vpliva na trgovino z lesom in spremljanje gibanja cen GLS na nacionalnih trgih. Tudi slovenski trg postaja vedno bolj odvisen od razmer v sosednjih državah in na širšem evropskem trgu. V zadnjih letih se jasno kažejo tudi razmere na oddaljenih trgih, kot je izjemno povečanje izvoza GLS na Kitajsko, ki postaja največja predelovalka okroglega lesa in sočasno tudi proizvodjalnica, izvoznica pa tudi porabnica pohištva (CSIL Market research ..., 2022). Prav tako na cene GLS slovenskega trga vpliva izjemna dinamika v povpraševanju po rezanem lesu v ZDA, zlasti za namen lesenih gradenj.

Večina držav zbira podatke o doseženih cenah GLS na nacionalni oziroma pokrajinski ali regijski ravni. Podatki o cenah GLS na evropski ravni se zbirajo tudi v okviru UNECE/FAO, cene GLS pa periodično objavljajo tudi različne strokovne revije s področja gozdarstva

in lesarstva (npr.: EUWID, Holzkurier) ter spletni portali (npr.: WoodChainManager (WCM), Fordaq, Global Wood Markets Info).

Metodologije zbiranja cen GLS se med državami razlikujejo, poleg tega so objavljene cene GLS za posamezne države zaradi spletnih strani v nacionalnem jeziku včasih težje poiskane. V nadaljevanju prispevka prikazujemo glavne značilnosti posameznih metodologij zbiranja cen GLS za izbrane države ter podajamo povezave do spletnih strani objav cen GLS.

2 METODE

2 METHODS

Opisi metodologij zbiranja podatkov o cenah GLS v Sloveniji in izbranih evropskih državah so bili povzeti po natančni preučitvi spletnih strani, ki javno objavljajo cene GLS. Za Slovenijo smo preučili štiri podatkovne vire, ki objavljajo cene GLS, in sicer Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS), Gozdarski inštitut Slovenije (v nadaljevanju GIS), časopis Kmečki glas ter družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o. (v nadaljevanju SiDG d. o. o.). Pri tem smo preučili glavne značilnosti posameznih metodologij zbiranja oziroma določanja cen, ki smo jih povzeli po metodoloških poročilih posameznih virov. Poleg metodologij smo analizirali tudi (absolutne) cene izbranih GLS za obdobje 2020–2021 ter naredili primerjave med posameznimi viri/državami. Kot rezultat smo objavili primerjavo absolutnih cen za primer hloda smreke kakovostnega razreda B med državami, saj je ta GLS glede na kakovost in dimenzijske zahteve med posameznimi standardi oz. »uzancami« med državami verjetno še najbolj primerljiv. V kakovostni razred B uvrščamo zdravo in svežo hlodovino srednje do nadpovprečne kakovosti z manjšimi oziroma neizrazitimi napakami lesa (Baša, 2020).

Tudi v sosednji Avstriji je na voljo več podatkovnih virov o odkupnih cenah GLS; med pomembnejšimi sta Statistični urad Republike Avstrije (Land und ..., 2021) (v nadaljevanju Statistični urad Avstrije) ter Kmetijska zbornica Avstrije (Landwirtschaftskammer Österreich–LKÖ, 2021) (v nadaljevanju Zbornica Avstrije). V Italiji je javno dostopnih podatkov o cenah GLS zelo malo, poleg tega so vse razpoložljive informacije dostopne le v italijanskem jeziku. S podatki o cenah GLS iz državnih gozdov v regiji Carnia – Tarvisiano – Cansiglio, ki je geografsko najbližje Sloveniji in hkrati naš največji trg za les slabše kakovosti v Italiji, razpolaga lesno-gozdarska zadruga Legno Servizi, ki upravlja z vsemi državnimi gozdovi v regiji, vendar ti podatki niso javno dostopni (Legno Servizi, 2019). Za Hrvaško so prodajne cene GLS prosto dostopne iz dveh virov, in sicer prek Statističnega urada Republike Hrvaške

(v nadaljevanju Statistični urad RH) (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2021) in prek objav podjetja Hrvatske šume d. o. o. (Hrvatske šume d. o. o., 2021). Podatke o prodajnih cenah GLS v Nemčiji vodi in zbira Zvezni statistični urad Nemčije (Statistisches Bundesamt Deutschland, 2019; 2021) (v nadaljevanju Statistični urad Nemčije), ki javno objavlja indekse cen. Absolutne vrednosti cen izbranih GLS pa periodično objavlja strokovna revija EUWID (Wood Products and Panels). Za Slovenijo so zanimive tudi cene GLS na Češkem, saj v zadnjih letih Češka postaja naš pomemben uvozni trg hlodovine. Odkupne cene GLS na Češkem zbira in javno objavlja njihov državni Statistični urad (Český statistický úřad, 2021) (v nadaljevanju Statistični urad Češke). Podobno kot za Slovenijo so bile analize cen za primer hloda smreke kakovostnega razreda B narejene še za Avstrijo, Nemčijo in Češko.

3 REZULTATI

3 RESULTS

3.1 Pregled metodologij zbiranja podatkov o cenah gozdnih lesnih sortimentov po izbranih državah

3.1 Review of methodologies for collecting data on the prices of forest wood assortments by selected countries

3.1.1 Slovenija

3.1.1 Slovenia

SURS mesečno opravlja pregled nad odkupnimi cenami GLS iz zasebnih gozdov na kamionski cesti (brez DDV). V raziskovanje so vključena vsa pomembnejša podjetja, ki odkupujejo les neposredno od zasebnih lastnikov gozdov. V raziskovanje je bilo v obdobju 2018–2020 vključenih povprečno 50 poročevalskih enot v letu. Po podatkih, ki jih zbira SURS, so poročevalske enote v obdobju 2018–2020 v Sloveniji pov-

prečno odkupile 973.000 kubičnih metrov GLS iz zasebnih gozdov na leto. V podatkovnem portalu Si-Stat so v okviru raziskave Odkup lesa dostopni podatki o količini, vrednosti in povprečni odkupni ceni posameznih skupin GLS, ki pa se javno objavljajo z 2,5-mesečnim zamikom. Mesečne cene posameznih skupin GLS so tehtane s podatki o mesečni količini odkupa in zato so to tehtane povprečne cene oz. srednje vrednosti. Podatki so koristen pripomoček pri spremljanju trendov gibanja odkupnih cen in orientacijskih cen za skupine sortimentov (hlodovina, les slabše kakovosti, les za kurjavo), vendar metodologija zbiranja cen ni tako celostna predvsem zaradi premajhne razčlenjenosti posameznih skupin GLS.

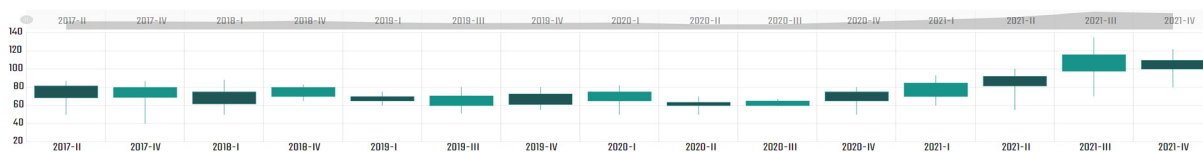
Odkupne cene iz zasebnih gozdov na kamionski cesti (brez DDV) zbira in vodi tudi **GIS**, ki je leta 2017 razvil celosten sistem spremljanja cen za skupno 38 GLS, razvrščenih v kakovostne razrede (Jemec in sod., 2017; Stare in Ščap, 2019). V letih 2017 in 2018 so se odkupne cene GLS zbirale dvakrat na leto, v letu 2019 trikrat, za potrebe po spremljanju aktualnega stanja na trgu GLS zaradi epidemije COVID-19 so se cene v lanskem letu spremljale na mesečnem nivoju (Ščap in sod., 2020). V letu 2021 pa so bile cene GLS zbrane v vsakem četrtletju. Glede na to, da poročevalske enote podatke o odkupljenih količinah posredujejo v velikostnih razredih, ni natančnih podatkov o količinah letnega odkupa teh podjetij. Ocenjujemo, da podjetja, ki posredujejo podatke, v Sloveniji odkupijo približno 600.000 m³ lesa na leto (Stare in Ščap, 2019). Število poročevalskih enot med posameznimi zbiranji nekoliko variira in v povprečju let 2020 in 2021 znaša 31. Odkupne cene (minimalna, maksimalna, srednja vrednost) GLS iz zasebnih gozdov, ki jih zbira GIS, so prosto dostopne tudi na spletnem portalu WoodChainManager (<https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/cene/>).

The image shows a three-step selection process in a web interface:

- LES:** A list of wood types including 'Hlodi iglavcev', 'Hlodi, hrast', 'Hlodi, bukev', 'Hlodi ostalih listavcev', 'Les za celulozo in plošče, skupaj', 'Les za celulozo in plošče, iglavcev', and 'Les za celulozo in plošče, listavcev'. There are 15 items in total and 0 selected.
- MESEC *:** A list of months from '2021M09' to '2021M03'. There are 189 items in total and 1 selected.
- MERITVE *:** A list of metrics including 'Količina (m3)', 'Vrednost (EUR)', and 'Cena (EUR/m3)'. There are 3 items in total and 0 selected.

Slika 1: Prikaz tabele za možnost izbora podatkov za odkup lesa na mesečni ravni (vir: Statistični urad RS, 2021)

Fig. 1: Table enabling the selection of data for the purchase of wood on a monthly basis (source: Statistical Office of the RS, 2021)

Slika 2: Primer prikaza odkupnih cen hlodov smreke C na kamionski cesti (v EUR/m³ brez DDV) v obdobju 2017–2021 na spletnem portalu WCM (vir: WoodChainManager, 2021)

Fig. 2: Example of roadside purchase prices of C spruce logs (in EUR/m³ without VAT) in the period 2017–2021 on the WCM web portal (source: WoodChainManager, 2021)

Družba **SiDG d. o. o.** javno objavlja informacije o prodajnih cenah gozdnih lesnih sortimentov, in sicer mesečne cenike GLS za dolgoročne pogodbe, cenike GLS za direktno prodajo in informacije o prodaji GLS iz javnih pozivov za zbiranje ponudb za odkup GLS. Mesečni ceniki so objavljeni na spletni strani družbe, v rubriki »Prodaja lesa in logistika«, informacije o prodaji GLS iz javnih pozivov in javnih dražb pa v rubriki »Za kupce GLS« (Ceniki za GLS ..., 2021a; 2021b). V strukturi prodaje GLS iz državnih gozdov v upravljanju družbe SiDG d. o. o. prevladuje prodaja po dolgoročnih pogodbah (v letu 2020 57 %, v letu 2019 69 % od skupne prodaje) (Letno poročilo ..., 2020; Letno poročilo ..., 2019). Celoten postopek prodaje GLS in tudi oblikovanje prodajnih cen določajo Pravila družbe Slovenski državni gozdovi, d.o.o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov, ki jih na predlog družbe sprejme Vlada RS. Družba SiDG oblikuje cene za posamezne GLS za prodajo po dolgoročnih pogodbah in direktno prodajo kot povprečno tržno ceno ob upoštevanju podatkov Statističnega urada Republike Slovenije, spremljave cen GLS, ki jih objavlja Gozdarski inštitut Slovenije, dosežene cene z javnim zbiranjem ponudb

in javnih dražb ter iz drugih virov (Pravila družbe ..., 2022).

Konec leta 2020 je z zbiranjem odkupnih cen na kamionski cesti iz zasebnih gozdov za čez 40 GLS pričelo tudi **Časopisno-založniška družba Kmečki Glas, d. o. o.** Cene GLS so informativne narave in se spremljajo na mesečni ravni, število poročevalskih enot je po besedah urednika časopisa od 30 do 50 ali več. Minimalne in maksimalne poročane cene za posamezne GLS so mesečno objavljene predvidoma v zadnji številki izdaje časopisa tekočega meseca (Fortuna, 2020).

3.1.2 Avstrija

3.1.2 Austria

Statistični urad Avstrije mesečno zbira odkupne cene in količine odkupa posameznih skupin GLS, in sicer po posameznih zveznih deželah Avstrije. Najpomembnejši viri za poročanje mesečnih odkupnih cen so Zbornica Avstrije, gozdarska podjetja in lesnopredelovalna industrija. Poročanje je prostovoljno na podlagi Sporazuma med Zveznim ministrstvom za trajnostni razvoj in turizem (BMNT), Zbornice (LKÖ) in Statističnega urada (Statistik Austria, 2005). Hlodovina dolge-

Land- und forstwirtschaftliche Erzeugerpreise 2021
Österreichsmittel in Euro (netto ohne MwSt)

Prod. Nr.	Produkte	Mengen einheit	Jänner	Februar	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Dezember
Blochholz¹														
920	Fichte/Tanne, Kl. B 1a ²)	FMO	39,76	40,69	44,40	48,04	53,70	58,08	61,73	60,47	60,47	55,98	54,03	51,70
921	Fichte/Tanne, Kl. B 1b	FMO	59,55	61,35	64,70	71,63	78,12	81,32	85,96	89,92	89,23	86,34	85,13	84,91
922	Fichte/Tanne, Kl. B 2b	FMO	80,36	80,42	84,14	90,11	95,10	100,41	107,62	110,62	110,62	106,48	104,09	104,09
923	Fichte/Tanne, Kl. B 3a	FMO	80,77	82,14	85,66	92,72	96,50	103,08	109,50	112,03	111,59	109,68	105,49	105,43
924	Fichte/Tanne, Kl. B Media 2b	FMO	81,78	84,05	88,14	93,78	97,58	102,92	110,46	113,30	113,03	109,46	105,85	105,44
925	Kiefer, Kl. B 2a +	FMO	56,08	56,27	57,42	61,23	61,31	63,23	70,60	73,93	73,95	74,01	73,51	73,67
926	Buche, Kl. B 3	FMO	82,25	82,25	81,79	81,79	81,79	81,79	81,79	81,79	82,25	82,25	82,25	82,25
Faser-/Schleifholz - Mischpreis														
931	Fichte/Tanne	FMO	28,65	28,91	28,85	28,96	29,48	29,59	29,63	29,47	29,33	29,54	29,99	30,17
Faserholz¹														
935	Fichte/Tanne	FMO	25,98	26,27	26,18	26,39	26,84	26,69	26,69	26,50	26,46	26,57	27,05	27,23
932	Kiefer	FMO	28,57	28,70	28,62	28,66	28,73	28,70	28,73	28,67	28,67	28,67	28,53	28,60
933	Buche, lang	FMO	45,13	45,13	45,13	45,47	45,51	45,37	45,52	45,69	45,69	45,71	45,60	45,60
Schleifholz¹														
937	Fichte/Tanne	FMO	36,32	36,51	36,38	36,30	37,21	37,37	37,77	37,60	37,57	37,71	38,04	38,22
Brennholz¹														
941	Brennholz, weich	RMM	43,10	43,10	43,10	43,50	43,50	43,50	43,91	43,91	43,91	44,32	44,32	44,32
942	Brennholz, hart	RMM	64,60	64,60	64,60	64,82	64,82	64,82	65,04	65,04	65,04	65,47	65,68	65,68

Slika 3: Primer prikaza odkupnih cen izbranih GLS na kamionski cesti (v EUR/m³ brez DDV) v podatkovni zbirki Statistik Austria (vir: Land und ..., 2021)

Fig. 3: Example of roadside purchase prices of selected forest wood assortments (in EUR/m³ without VAT) in the Statistik Austria database (source: Land und ..., 2021)

Monatliche Holzpreisstatistik Kärnten
 Daten verfügbar ab 2000

Faserholz Fichte/Tanne				Periode 2019 bis 2021								
Preisangaben in Euro je Festmeter frei Straße, Direktverka exl. MWSt.												
Monat	2021			Differenz zum Vorjahr	2020			Differenz zum Vorjahr	2019			
	von	bis	Mittel		von	bis	Mittel		von	bis	Mittel	
Jänner	23,00	32,00	27,50	-1,8%	25,00	31,00	28,00	-16,4%	31,00	36,00	33,50	33,17
Februar	23,00	32,00	27,50	-1,8%	25,00	31,00	28,00	-16,4%	31,00	36,00	33,50	
März	23,00	32,00	27,50	-1,8%	25,00	31,00	28,00	-13,8%	30,00	35,00	32,50	
April	25,00	34,00	29,50	13,5%	23,00	29,00	26,00	-17,5%	29,00	34,00	31,50	31,50
Mai	25,00	33,00	29,00	13,7%	22,00	29,00	25,50	-19,0%	29,00	34,00	31,50	
Juni	25,00	33,00	29,00	13,7%	22,00	29,00	25,50	-19,0%	29,00	34,00	31,50	
Juli	25,00	31,00	28,00	9,8%	22,00	29,00	25,50	-8,9%	25,00	31,00	28,00	27,67
August	25,00	31,00	28,00	9,8%	22,00	29,00	25,50	-8,9%	25,00	31,00	28,00	
September	25,00	31,00	28,00	9,8%	22,00	29,00	25,50	-5,6%	24,00	30,00	27,00	
Oktober	25,00	31,00	28,00	9,8%	22,00	29,00	25,50	-5,6%	24,00	30,00	27,00	27,00
November	25,00	31,00	28,00	7,7%	22,00	30,00	26,00	-3,7%	24,00	30,00	27,00	
Dezember	27,00	34,00	30,50	17,3%	22,00	30,00	26,00	-3,7%	24,00	30,00	27,00	
Jahresmittel	28,38			8,1%	26,25			-12,0%	29,83			

Slika 4: Primer prikaza odkupnih cen celuloznega lesa smreke in jelke na kamionski cesti (v EUR/m³ brez DDV) na spletnem portalu Zbornice za regijo Koroška (Kärnten) (vir: Landwirtschaftskammer Österreich-LKÖ, 2021)

Fig. 4: Example of roadside purchase prices of spruce and fir pulpwood (in EUR/m³ without VAT) on the website of the Chamber of Carinthia (Kärnten) (source: Landwirtschaftskammer Österreich-LKÖ, 2021)

ga lesa (dolžina debla > 6 m), kratkega lesa (dolžina debla < 6 m), brusnega lesa, lesa za celulozo in plošče je poročana v merski enoti kubični meter brez skorje (FMO pomeni kubični meter, dobavljen s skorjo in obračunan brez skorje). Drva pa so poročana v enoti prostorninski meter s skorjo (RMM pomeni prostorninski meter, dobavljen in obračunan s skorjo) (Statistik Austria, 2021). Za informativno primerjavo s cenami GLS na slovenskem trgu so najbolj primerni sledeči sortimenti: Fichte/Tanne, Kl. B Media 2b (hlodi smreke/jelke B, dolžine < 6 m, srednji premer brez skorje 25–29 cm), Kiefer, Kl. B 2a + (hlodi rdečega bora B, dolžine < 6 m, srednji premer brez skorje > 20 cm), Buche, Kl. B 3 (hlodi bukve B, dolžine < 6 m, srednji premer brez skorje 30–39 cm), Shleifholz Fichte/Tanne (brusni les smreke/jelke), Faserholz, Fichte/Tanne (celulozni les smreke/jelke), Buche, lang (les za plošče bukve).

Zbornica Avstrije (LKÖ) mesečno zbira odkupne cene izbranih skupin GLS na kamionski cesti (brez DDV), in sicer od članov zbornice, med katerimi so tudi gozdarska podjetja ali zadrage, ki odkupujejo les v zasebnih gozdovih. Zbrane cene na mesečnem nivoju za posamezne zvezne dežele posredujejo Statističnemu uradu. V spodnji preglednici prikazujemo primer objavljanja cen GLS na avstrijskem Koroškem, in sicer mesečni ter letni prikaz minimalnih, maksimalnih in

povprečnih cen.

Cene GLS, ki se prodajo iz državnih gozdov Avstrije, pa na spletu niso prosto dostopne. Družba Österreichische Bundesforste (ÖBf), ki je v lasti Republike Avstrije in upravlja s približno 510.000 ha državnih gozdov (13 % celotne površine gozdov) (Österreichische Bundesforste, 2021), je vzpostavila spletno platformo B2B (Holzauktionen – www.holzauktionen.at), v okviru katere potekajo dražbe lesa iz državnih gozdov. Dostop do platforme je omogočen določenim podjetjem v srednji Evropi.

3.1.3 Italija, regija Trentino

3.1.3 Italy, Trentino region

Italijanska regija Trentino (dežela Trentinsko - Zgornje Poadižje) je eden glavnih trgov GLS v Italiji. Prek javnih dražb, javnega zbiranja ponudb ali zasebnih pogajanj se les v tej regiji prodaja na tri načine: prodaja na panju, prodaja na kamionski cesti oz. na lesnem skladišču in prodaja na panju, pri čem prodajalec organizira posek in spravilo lesa do kamionske ceste (Portale del Legno Trentino, 1999). Trženje lesa v regiji spodbuja Gospodarska zbornica I.A.A. Trento. Podatki o lesu, ki je naprodaj, so javno dostopni na »spletnem lesnem portalu za regijo Trentino« www.legnotrentino.it (Portale del Legno Trentino, 2018).

Quantità netta/presunta:	144,946 m ³
Data inizio:	07/12/2021 - 11:30
Data scadenza:	20/12/2021 - 11:00

Avviso unico

Riepilogo lotti in vendita

ASUC PERA DI FASSA - LOTTO 6/21

Causale:	Legname con danni da bostrico
Tipologia lotto:	Legname allestito a strada
Assortimento lotto:	Imballaggio
Vendita a corpo:	NO
Lotto:	N. 6/21
Specie legnosa prevalente:	Abete
Lunghezza tronchi:	4,000 m
Quantità netta/presunta:	104,886 m ³
Prezzo base:	90,00 €
Progetto di taglio:	SI

CAPITOLATO D'ONERI PARTICOLARE

DISTINTA LOTTI LEGNAME IN VENDITA

Slika 5: Primer prikaza javne objave dražbe smrekove hlodovine v regiji Trento v Italiji (vir: Portale del Legno Trentino, 2021)

Fig. 5: Example of a public announcement of a spruce log auction in the Trento region of Italy (source: Portale del Legno Trentino, 2021)

Prodajalec lesa je javni organ, ki upravlja z gozdom, ali zasebni lastnik gozda (fizična oseba). Kupec lesa je pravna ali fizična oseba, ki je zainteresirana za nakup prek prej omenjenega lesnega portala, in sicer za les

iz vseh gozdov, s prevladujočim deležem gozdov v lasti občin. Večina prodaje poteka prek javnih dražb. Na spletnem portalu »Legnotrentino« so na voljo sledeči podatki o razpoložljivem lesu za prodajo prek javnih

ŠIFRA	SORTIMENT	Razred kakovost e	HRN	DIMENZIJE			CIJENA - MJESTO PRODAJE					
				Srednji promjer	Duljina	JM	Na panju	Kraj panja oboreno	Kraj panja izrađeno	Šumska cesta	Vagon	Hrvatska granica
				cm	m		kn/ ³ ; kn/prm; kn/t m					
Fagus sylvatica L.				Bukva obična - Preborna								
0106	FURNIRSKI TRUPCI F	F	D.B4.020	40-49	>2	m3	571,00	580,00	598,00	661,00	732,00	861,00
0107	FURNIRSKI TRUPCI F	F	D.B4.020	50-59	>2	m3	643,00	652,00	670,00	733,00	804,00	933,00
0108	FURNIRSKI TRUPCI F	F	D.B4.020	>60	>2	m3	789,00	798,00	816,00	879,00	950,00	1079,00
0109	TRUPCI ZA LJUSTENJE		D.B4.022	35-39	>2	m3	295,00	304,00	322,00	385,00	456,00	585,00
0110	TRUPCI ZA LJUSTENJE		D.B4.022	40-49	>2	m3	337,00	346,00	364,00	427,00	498,00	627,00
0111	TRUPCI ZA LJUSTENJE		D.B4.022	>50	>2	m3	422,00	431,00	449,00	512,00	583,00	712,00
0112	PILANSKI TRUPCI I	I	D.B4.028	30-39	>2	m3	230,00	239,00	257,00	320,00	391,00	520,00
0113	PILANSKI TRUPCI I	I	D.B4.028	40-49	>2	m3	310,00	319,00	337,00	400,00	471,00	600,00
0114	PILANSKI TRUPCI I	I	D.B4.028	>50	>2	m3	390,00	399,00	417,00	480,00	551,00	680,00
0115	PILANSKI TRUPCI II	II	D.B4.028	25-39	>2	m3	170,00	179,00	197,00	260,00	331,00	460,00
0116	PILANSKI TRUPCI II	II	D.B4.028	40-49	>2	m3	216,00	225,00	243,00	306,00	377,00	506,00
0117	PILANSKI TRUPCI II	II	D.B4.028	>50	>2	m3	261,00	270,00	288,00	351,00	422,00	551,00
0118	PILANSKI TRUPCI III	III	D.B4.028	25-39	>2	m3	132,00	141,00	159,00	222,00	293,00	422,00
0119	PILANSKI TRUPCI III	III	D.B4.028	40-49	>2	m3	154,00	163,00	181,00	244,00	315,00	444,00
0120	PILANSKI TRUPCI III	III	D.B4.028	>50	>2	m3	180,00	189,00	207,00	270,00	341,00	470,00
0121	PRAGOVSKA OBLOVINA		D.B4.028	>30	>2,5	m3	169,00	178,00	196,00	259,00	330,00	459,00
0122	TANKA OBLOVINA			15-19	>2	m3	109,00	118,00	136,00	199,00	270,00	399,00
0123	TANKA OBLOVINA			20-24	>2	m3	130,00	139,00	157,00	220,00	291,00	420,00
0124	TEHNIČKA OBLICA		D.B3.020	>12	0.50-1.30	prm			145,00	173,00		
0124	TEHNIČKA OBLICA		D.B3.020	>12	0.50-1.30	m3	143,00	160,00	202,00	230,00	287,00	350,00
0124	TEHNIČKA OBLICA		D.B3.020	>12	0.50-1.30	tona				230,00		
0125	TEHNIČKA CJEPAJICA		D.B3.020	>12	0.50-1.30	prm			156,00	184,00		
0125	TEHNIČKA CJEPAJICA		D.B3.020	>12	0.50-1.30	m3	143,00	160,00	202,00	230,00	287,00	350,00
0125	TEHNIČKA CJEPAJICA		D.B3.020	>12	0.50-1.30	tona				242,00		
0126	CELULOZNO DRVO-M		D.B5.020	7-25	1	prm			187,00	215,00		
0126	CELULOZNO DRVO-M		D.B5.020	7-25	1	m3			278,00	306,00	363,00	426,00
0126	CELULOZNO DRVO-M		D.B5.020	7-25	1	tona				306,00		
0127	CELULOZNO DRVO-VM		D.B5.020	7-25	>1	prm			143,00	171,00		
0127	CELULOZNO DRVO-VM		D.B5.020	7-25	>1	m3	157,00	174,00	216,00	244,00	301,00	364,00
0127	CELULOZNO DRVO-VM		D.B5.020	7-25	>1	tona				244,00		
0128	DRVO ZA DRVNE PLOŠE-M		D.B5.024	>7	1	prm			187,00	215,00		
0128	DRVO ZA DRVNE PLOŠE-M		D.B5.024	>7	1	m3			278,00	306,00	363,00	426,00
0128	DRVO ZA DRVNE PLOŠE-M		D.B5.024	>7	1	tona				306,00		

Slika 6: Primer prikaza prodajnih cen GLS bukve v Ceniku glavnih gozdnih proizvoda za januar 2021 (vir: Hrvatske šume, 2021)

Fig. 6: Example of beech wood assortment sales prices in the price list of the main forest products for January 2021 (source: Hrvatske šume, 2021)

dražb: datum početka in datum zaključka javne dražbe, kraj prodaje, način prodaje, prevladujoča drevesna vrsta, sortiment, kakovost, neto količina, izklicna in prodajna cena. V letu 2019 je bilo na primer prek portala prodanih 36.706 neto m³ GLS, od tega 96 % smreke (Portale del Legno Trentino, 2021).

3.1.4 Hrvaška

3.1.4 Croatia

Podatki o vrednosti, povprečnih cenah in količinah prodanih GLS so prosti dostopni v publikaciji, ki jo na letni ravni pripravi **Statistični urad RH**. Podatki so prikazani za štiri skupine GLS (les za kurjavo, hlodi za žago in furnir, les za celulozo in plošče in drug okrogel industrijski les) po glavnih dveh skupinah drevesnih vrst (Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2021). Od leta 2014 naprej Statistični urad RH podatke o prodaji gozdnih proizvodov na letni ravni prejema od podjetja Hrvatske šume d.o.o.

Javno podjetje **Hrvatske šume d. o. o.** gospodari z gozdovi, ki so v državni lasti. Prodaja gozdno lesnih sortimentov poteka na tri načine: (1) prodaja GLS z javnim razpisom za sklepanje letnih pogodb, (2) direktna prodaja GLS fizičnim osebam, (3) prodaja GLS na javnih dražbah. Pri prvem načinu prodaje so prodajne

cene GLS fiksno določene po Ceniku glavnih gozdnih proizvodov, ki ga izda podjetje Hrvatske šume d. o. o. v različnih časovnih obdobjih (praviloma ne na mesečni ravni in niti ne po kvartalnih obdobjih). Te cene se vidijo brez DDV in z mestom prodaje na kamionski cesti. Pri prodaji GLS na javnih dražbah (tretji zgoraj navedeni način prodaje) določa pogoje za njeno organizacijo, način poslovanja ter postopek prodaje Uredba o dražbi određenih drvnih sortimenata (2008). Podjetje Hrvatske šume d. o. o. določi vrste in količine GLS, ki so predmet razpisa. Osnovna cena GLS se določa po Ceniku glavnih gozdnih proizvodov, izklicna cena pa je sestavljena iz osnovne cene, povečane za stroške do prodajnega mesta in odškodnine za uporabo gozdnih cest. Na podlagi prispelih ponudb Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo sprejme odločitev o izbiri najugodnejših ponudnikov, ki so za navedene sortimente ponudili najvišjo ceno. Po opravljeni javni dražbi so v obvestilu o izbiri najugodnejšega ponudnika za posamezno dražbo prikazani mesto prodaje, drevesna vrsta, kakovostni razred GLS, količina, izklicna cena, ponujeni odstotek kupca nad izklicno ceno ter prodajna vrednost. Prikazani kakovostni razred GLS pri hlodovini v večini javnih dražb skupaj združuje kakovostne razrede znotraj iste drevesne vrste (primer: smreka, pilanski trupci I-III).

Erzeugerpreisindex der Produkte des Holzeinschlags Deutschland Erzeugerpreisindizes d. Produkte d. Holzeinschlags (2015=100)																
Jahr Monate																
	Rohholz	Stammholz und Stammholzabschnitte	Eiche Stammholz	Eiche A	Eiche AL 6	Eiche B	Eiche BL 3	Eiche BL 4	Eiche BL 5	Eiche BL 6	Eiche C	Eiche CL 2	Eiche CL 3	Eiche CL 4	Eiche CL 5	
2020	Januar	75,1	74,5	118,9	118,1	119,5	116,4	109,9	117,0	121,2	118,2	120,3	107,7	118,6	122,5	125,3
	Februar	74,4	73,4	118,1	112,0	111,7	117,0	108,8	113,0	122,7	127,5	120,5	110,4	117,6	121,4	127,3
	März	75,1	74,3	118,3	111,5	112,0	121,5	111,0	124,9	125,6	125,0	119,0	106,9	117,1	123,6	123,8
	April	74,1	73,2	115,2	94,7	83,4	116,3	111,2	116,3	122,4	115,9	121,1	106,6	119,2	125,2	126,7
	Mai	73,0	72,3	115,4	93,8	83,4	115,3	113,2	115,7	116,9	115,5	122,2	105,9	120,4	128,0	126,2
	Juni	71,6	70,4	114,2	87,6	83,4	109,6	112,0	111,3	110,8	102,4	124,5	109,5	124,9	130,0	124,6
	Juli	69,9	68,8	111,2	90,7	83,4	106,7	109,4	105,6	110,1	100,8	119,6	105,5	119,4	123,3	122,2
	August	69,0	68,1	112,1	90,7	83,4	115,8	118,4	113,0	127,1	103,2	117,2	105,9	113,3	120,6	124,1
	September	68,5	67,5	113,8	94,3	90,4	116,0	113,7	117,0	125,2	106,1	118,9	103,0	117,5	124,5	121,9
	Oktober	68,6	67,4	111,8	93,7	90,4	113,3	106,5	116,1	124,2	104,7	116,8	104,3	116,1	122,4	118,6
	November	69,1	68,3	112,7	94,5	90,4	116,1	112,2	120,0	124,0	105,7	116,8	105,2	119,5	116,9	116,8
	Dezember	70,6	69,8	115,9	94,7	90,7	117,2	111,5	119,6	127,5	108,6	122,0	107,4	125,6	123,4	121,2
2021	Januar	72,4	71,6	115,3	94,8	90,7	117,3	110,4	116,4	125,9	117,6	120,7	112,5	123,9	120,3	120,1
	Februar	72,7	71,6	115,3	86,2	78,3	121,2	114,8	120,4	132,9	116,8	121,8	110,0	122,7	122,9	123,9
	März	74,8	74,5	115,6	86,1	77,1	117,7	114,8	115,3	125,1	116,6	123,9	109,4	124,9	123,3	130,0
	April	75,9	75,5	114,7	87,9	77,1	113,5	114,8	112,3	119,6	106,6	123,6	112,9	125,6	125,9	123,2
	Mai	78,4	79,0	112,8	87,0	76,3	115,4	110,5	113,9	125,2	112,8	119,6	109,5	121,9	120,5	120,3
	Juni	79,6	80,8	115,1	90,8	83,5	116,2	110,9	116,4	125,1	112,1	122,2	111,7	125,7	123,3	120,9
	Juli	83,9	85,7	114,4	94,4	84,4	114,2	111,5	111,2	122,4	112,9	120,7	106,5	125,3	121,5	116,8
	August	86,6	88,9	111,5	91,2	84,4	112,0	104,3	112,0	120,9	111,3	117,6	103,9	119,4	120,7	117,1
	September	89,0	91,7	117,4	122,2	111,9	119,4	141,8	116,9	123,4	107,5	124,4	127,6	126,3

Slika 7: Primer prikaza mesečnih prodajnih cen GLS hrasta v letu 2020 in 2021 na Statističnem uradu Nemčije (Statistisches Bundesamt Deutschland, 2021)

Fig. 7: Example of monthly sales prices of oak wood assortments in 2020 and 2021 at the German Statistical Office (Statistisches Bundesamt Deutschland, 2021)

3.1.5 Nemčija

3.1.5 Germany

Podatke o prodajnih cenah določenih skupin GLS vodi in zbira **Statistični urad Nemčije** in jih z uporabo Laspeyresovega obrazca preračunava v indekse prodajnih cen posameznih skupin GLS (Statistisches Bundesamt, 2019). Statistika indeksov cen se vodi za posamezne mesece od leta 2005 naprej, in sicer za državne gozdove. Poročevalske enote so podjetja, ki se ukvarjajo z upravljanjem državnih oz. deželnih gozdov v celotni Nemčiji z izjemo sledečih mestnih zveznih dežel: Hamburg, Bremen in Berlin. V teh območjih prodaja lesa namreč poteka le izjemoma. Pri zbiranju podatkov ne gre za vzorčno raziskovanje, temveč za popoln zajem poročevalskih enot. Indeksi prodajnih cen skupin GLS rabijo za spremljanje cen GLS iz državnih gozdov na nemškem trgu ter pogosto tudi za podlago pri sklepanju dolgoročnih pogodb o prodaji GLS iz državnih gozdov. Indeksi prodajnih cen skupin GLS po posameznih mesecih so izračunani glede na povprečje indeksov za posamezne skupine GLS v baznem letu 2015 (leto 2015 = 100). Novo bazno leto je bilo določeno marca 2020, pred tem je za bazno leto veljalo leto 2010. Vrednosti mesečnih indeksov cen posameznih GLS so utežene s prodanimi količinami v obravnavanem mesecu.

3.1.6 Češka

3.1.6 Czech Republic

Cene GLS za iglavce in listavce **Statistični urad Češke** zbira iz dveh različnih virov: lastnikov zasebnih gozdov in podjetij, ki se ukvarjajo z gozdarskimi storitvami. Poleg teh pa za iglavce zbirajo podatke o cenah GLS tudi od lesnopredelovalnih podjetij. Odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov in od podjetij so poročane v enoti eur/m³ brez DDV na lokaciji kamionska cesta. Povprečne cene posameznih (glavnih) skupin GLS so uradno objavljene vsako četrletje.

3.2 Primer primerjave cen izbranega GLS med izbranimi državami

3.2 Price comparison of selected forest wood assortments between selected countries

Sistemi merjenja in razvrščanja GLS v kakovostne razrede in namene uporabe se med državami razlikujejo, prav tako se med državami razlikujejo posamezne zakonodaje s področja gozdarstva. Zato so predvsem absolutne cene posameznih GLS težko primerljive, natančnejše so primerjave trendov oz. sprememb cen GLS v izbranem obdobju (tako imenovani indeksi cen). Kljub temu smo pripravili primerjavo cen na primeru hlodov smreke B, ki je glede na kakovost in dimenzij-

Average prices of roundwood in the Czech Republic

Measure unit: CZK per cubic metre

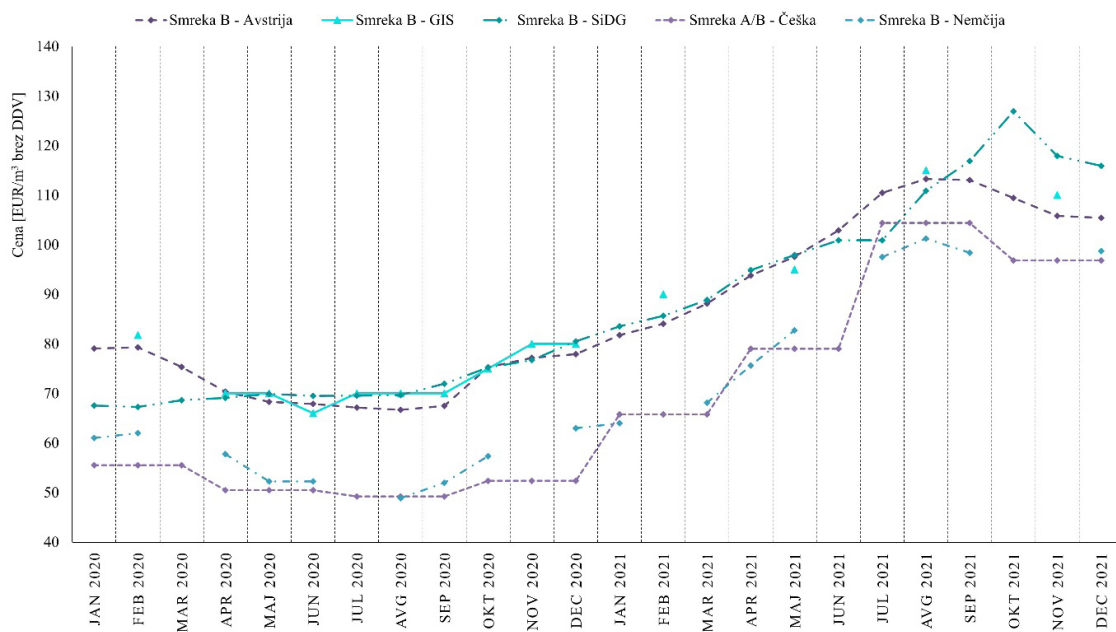
Forest owners¹

Territory: Czech Republic

			Year 2021				Average from the beginning of the year
			Quarter				
			1Q	2Q	3Q	4Q	
C o n i f e r o u s s o r t m e n t	Logs, quality III A/B	Spruce	1,715 ²	2,026 ²	2,662 ²	2,457 ²	2,215
		Pine	1,332	1,344	1,686	1,714	1,501
	Logs, quality III C	Spruce	1,528 ²	1,868 ²	2,468 ²	2,294 ²	2,039
		Pine	1,197	1,303	1,701	1,623	1,403
	Logs, quality III D	Spruce	1,189 ²	1,387 ²	2,071 ²	1,880 ²	1,632
		Pine	895	1,088	1,456	1,387	1,192
	Timber, quality IV – for ground wood production	Spruce	711	840	992	1,100	898
		Pine	418 ²	442 ²	531 ²	612 ²	501
	Timber, quality V – for pulp production	Spruce	409	453	546	632	496
		Pine	451	473	517	572	503

Slika 8: Primer prikaza uradne objave povprečnih odkupnih cen GLS iglavcev iz zasebnih gozdov (vir: Český statistický úřad, 2021)

Fig. 8: Example of official publication of average purchase prices of conifer wood assortments from private forests (source: Czech Statistical Office, 2021)

Slika 9: Primerjava mesečnih cen hlodov smreke kakovostnega razreda B med Slovenijo, Avstrijo, Nemčijo in Češko za leti 2020 in 2021. Za Avstrijo je cena povzeta po GLS Blochholz Fichte/Tanne, Kl. B Media 2b, ki je privzeti referenčni GLS za smreko B. Za Nemčijo cena predstavlja povprečje cen za GLS Log 25–29 cm in Log 40 cm+ za vse zvezne dežele. Za Češko je cena povzeta po GLS Spruce quality III A/B. Cene so podane v enoti EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti. (Vir: Statistični urad Avstrije in Češke, revija EUWID, dejanski ceniki za dolgoročne pogodbe družbe SiDG d.o.o. in Gozdarski inštitut Slovenije).

Fig. 9: Comparison of monthly prices of spruce logs of quality class B between Slovenia, Austria, Germany and the Czech Republic for the years 2020 and 2021. For Austria, the price is based on GLS Blochholz Fichte/Tanne, Kl. B Media 2b, which is the default reference wood assortment for spruce B. For Germany, the price represents the average of the prices for Log 25–29 cm and Log 40 cm+ for all federal states. For the Czech Republic, the price is based on assortment Spruce quality III A/B. Prices are based on roadside pickup and are given in EUR/m³ without VAT. (Source: Statistical Office of Austria, 2021; Statistical Office of Czech Republic, EUWID magazine, actual price lists for long-term contracts of the company SiDG d.o.o. and the Slovenian Forestry Institute).

Preglednica 1: Seznam primerjanih gozdnih lesnih sortimentov (GLS) v izbranih tujih državah s sortimentom hlodi za žago in furnir kakovostnega razreda B**Table 1:** List of compared forest timber products in selected foreign countries with sawlogs and grade-B veneer

Primerjani GLS v izbranih državah z GLS – hlodi smreka B	Podatkovni vir
Smreka B	GIS
Smreka B	SiDG
Fichte/Tanne, Kl. B Media 2b (blochholz)	Statistik Austria
Log 25–29 cm in Log 40 cm+	EUWID (Nemčija)
Logs, quality III A/B, spruce	CZSO public database

ske zahteve med posameznimi standardi oz. »uzanca-mi« med državami verjetno še najbolj primerljiva.

4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

4 DISCUSSION AND CONCLUSIONS

Na trg in cene GLS vplivajo številni dejavniki, ki so odvisni od lokalnih in globalnih razmer (Gejdoš in Potkány, 2017). Za določanje cene lesa so poleg ekonomskih in socialnih dejavnikov pomembne tudi naravne in ekološke razmere, ki lahko vplivajo na količino posekanega lesa in njegovo kakovost (Malinen in sod., 2015; Gejdoš in sod., 2019). Če je za pretekla desetletja veljalo, da je bilo gibanje cen GLS razmeroma predvidljivo in so bili večji odkloni zabeleženi predvsem zaradi večjih ujm v gozdovih, pa so današnje razmere veliko bolj dinamične (Gejdoš in sod., 2019). Globalna ekonomija, vplivi podnebnih sprememb, pojav novih globalnih kupcev in logistike, ki omogoča transport GLS tudi na velike razdalje, splošna usmeritev v »zeleno« ter večanje porabe lesa v gradbeništvu in energetiki so tisti dejavniki, ki drastično povečujejo nepredvidljivost v napovedih prihodnjega gibanja cen GLS.

Redno spremljanje gibanja cen GLS na evropski in globalni ravni je pomembno tudi za Slovenijo, in sicer pri pripravi strateških načrtov predvsem ob nenadnih (pozitivnih ali negativnih) spremembah na trgu lesa ter pri uresničevanju trgovinske politike v skladu z dejanskimi tržnimi razmerami. V Sloveniji imamo trenutno štiri podatkovne vire, ki javno objavljajo cene GLS. Trije od teh zbirajo cene GLS, ki se odkupijo iz zasebnih gozdov in za vsakega velja svojevrstna metodologija zbiranja podatkov. Z najdaljšim časovnim nizom zbiranja podatkov razpolaga SURS, ki vodi odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov že od leta 2006. Glavne pomanjkljivosti metodološkega pristopa zbiranja cen so premajhna razčlenjenost posameznih skupin GLS (npr. iz skupine »hlodi iglavcev« ni mogoče razbrati deleže zastopanosti posameznih kakovostnih razredov), več kot 2-mesečni časovni zamik objave cen ter statistično urejanje podatkov. Za 38 GLS, razvrščenih v kakovostne razrede od leta 2017 naprej, odkupne cene iz

zasebnih gozdov spremlja GIS, in sicer štirikrat na leto. Glavne metodološke pomanjkljivosti zbiranja so (pre)majhen zajem podjetij in neenoten vzorec le teh med posameznimi zbiranji (odziv podjetij je med zbiranji različen) ter pomanjkljivi podatki o količini odkupa posameznih podjetij po posameznih GLS in posledično cene niso utežene glede na količino odkupa. Zaradi nepopolnega poznavanja metodologije spremljanja cen GLS uredništvu časopisa Kmečki glas avtorja težko pripisuje glavne metodološke pomanjkljivosti zbiranja. Poleg zasebnega sektorja pa družba SiDG d. o. o., ki upravlja z državnimi gozdovi, javno objavlja informacije o prodajnih cenah GLS, in sicer mesečne cenike GLS za dolgoročne pogodbe, cenike GLS za direktno prodajo in informacije o prodaji GLS iz javnih pozivov za zbiranje ponudb za odkup GLS. Cenik se na spletu javno objavi z veljavnostjo cen za skupno 144 GLS za prihajajoči mesec.

Na podlagi objav cen GLS v posamezni državi oziroma deželi lahko spremljamo dosedanje trende na trgu, pri tem pa je treba poznati in upoštevati kriterije za opredelitev posameznega ali skupine GLS, ki so vključeni v statistiko. Še bolj pa je potrebna previdnost pri primerjavah, saj je poimenovanje in razvrščanje GLS med državami različno, na primer v Italiji so poimenovanja različna celo po posameznih regijah. Standardov ali »uzanc«, ki se uporabljajo za razvrščanje GLS po kakovosti, je v Evropi veliko, poleg tega v določenih državah veljajo regionalna pravila razvrščanja lesa po kakovosti. V Sloveniji trenutno nimamo enotnega sistema razvrščanja in poimenovanja GLS (Stare in Ščap, 2019). Za merjenje in razvrščanje GLS iz gozdov v lasti Republike Slovenije je veljaven Pravilnik o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 195/2020). Za merjenje in razvrščanje GLS iz gozdov v zasebni lasti pa se uporabljajo različni standardi (npr. tako imenovani "stari" JUS-i), podjetniške specifikacije, avstrijske »uzance« (ÓHU) in drugo. Gozdarski inštitut Slovenije je v letu 2020 razvil spletno orodje razvrščanja GLS, namenjeno vsem uporabnikom, ki želijo določiti kako-

vost hlodovine in obenem pridobiti osnovno znanje o vrednotenju GLS (Baša, 2021). Kot glavni vir za razvrščanje GLS v kakovostne razrede so bila uporabljena nemška pravila dobre prakse RVR, ki trenutno sodijo med aktualnejše načine razvrščanja v srednjeevropskem prostoru. Kakovostnim razredom so bile dodane še dimenzijske zahteve, povzete po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije (Baša, 2021).

Za povsem natančno zbiranje odkupnih cen GLS iz zasebnih gozdov v Sloveniji bi bilo v prvi vrsti nujno poenotenje pravil merjenja in razvrščanja GLS med odkupovalci. V letu 2022 smo na GIS opravili anketo med slovenskimi podjetji, ki se ukvarjajo z odkupom lesa, in rezultati, ki še niso objavljeni, kažejo, da slaba tretjina podjetij pri odkupu lesa uporablja več različnih sistemov razvrščanja GLS po kakovosti, podoben delež anketiranih pa uporablja svoj lastni, prilagojeni sistem. Za natančno spremljanje trga/cen GLS iz zasebnih gozdov so zatorej potrebni tudi podrobna delitev GLS po kakovostnih razredih, vključenost enotnega vzorca poročevalskih enot med posameznimi obdobji (z nujno zastopanostjo tako večjih, srednjih kot malih podjetij), poznavanje količin odkupa posameznih poročevalcev ter redno zbiranje, na primer vsaj štirikrat na leto.

Nepredvidljivost trga lesa, pogosto nihanje cen le tega tako pri nas kot drugod po svetu in podnebne spremembe bodo v prihodnje najverjetneje pomembni razlogi za vedno težje napovedovanje razvoja cen lesa. Prav modeliranje cen lesa pa postaja v današnjem času vedno bolj aktualna tematika tudi v Sloveniji, in po tem se kažejo vedno večje potrebe. Kratkoročni in srednjeročni modeli cen GLS so lahko uporabni za optimizacijo izračunov načrtovanja gospodarjenja z gozdovi (Leskinen in Kangas, 2001). Zaradi izrazitega povišanja cen GLS predvsem v drugi polovici leta 2021 lahko pričakujemo, da bodo v Sloveniji zasebni lastniki gozdov okrepili svoj položaj na trgu GLS.

5 POVZETEK

5 SUMMARY

Monitoring the market for forest wood assortments is an important factor in planning the volume and dynamics of the wood processing industry. Moreover, revenues from wood sales remain the most important criterion influencing the activity of forest owners or managers in intensifying forest management. The increasing interconnectedness of European and global markets is becoming an important factor influencing the wood trade, and monitoring price trends for forest wood assortments on European and global markets is becoming increasingly important. The Slovenian mar-

ket is also increasingly dependent on the situation in neighbouring countries and the wider European market, and in recent years the situation in distant markets has also been clearly reflected. The methods of collecting prices for forest wood assortments vary from country to country, and published prices for assortments for individual countries are sometimes more difficult to find due to national language websites. In this paper, we present the main features of the different methods used to collect forest wood assortment prices in Slovenia, Austria, Italy, Croatia, Germany, and the Czech Republic, and provide links to the websites where the prices are published. In Slovenia, there are currently four data sources that publish prices for forest wood assortments from private or state forests. The longest time series of data collection is available from the Statistical Office of the Republic of Slovenia, which has been monitoring purchase prices for forest wood assortments from private forests since 2006. The main shortcomings of the price collection method are the lack of disaggregation of individual groups of forest wood assortments and the more than two-month time lag in the publication of prices. For 38 forest wood assortments divided into quality classes, purchase prices from private forests have been monitored by the Slovenian Forestry Institute four times a year since 2017. The main methodological shortcomings of the survey are the insufficient coverage of companies and the inconsistent sample of companies between surveys, as well as the non-weighting of prices by purchase volume. Informative purchase prices for the main forest wood assortments from private forests are also collected monthly by the newspaper *Kmečki Glas*. In addition to the private sector, SiDG d.o.o., which manages state forests, also publishes information on forest wood assortment sales prices, namely monthly forest wood assortment price lists for long-term contracts, forest wood assortment price lists for direct sales, and information on forest wood assortment sales from public tenders. For neighbouring Austria, two data sources for forest wood assortment prices are discussed, namely Statistics Austria and the Austrian Chamber of Agriculture. For a meaningful comparison with the prices of forest wood assortments on the Slovenian market, six assortments are most suitable, including spruce, red pine, and beech logs of grade B, wood for mechanical pulping, and conifer and non-conifer pulpwood. The analyses of the price collection method in Italy were carried out for the Trentino region, which is one of the most important markets for forest wood assortments in Italy. Information on wood for sale is publicly available on the »Online Wood Portal for the

Trentino Region« www.legnotrentino.it. In Croatia, the two main sources of data on forest wood assortment prices are the Statistical Office of the Republic of Croatia and the company Hrvatske šume d.o.o., which manages state forests. The Statistical Office of Germany publicly publishes sales price indices for groups of forest wood assortments, which serve to monitor the trend of prices of forest wood assortments from state forests on the German market, and often also serve as a basis for concluding long-term contracts for the sale of forest wood products from state forests. Prices of forest wood assortments in the Czech Republic are collected by the National Statistical Office from two different sources: private forest owners and forest service companies. All methods of forest wood assortment price collection discussed in this paper are unique, and each has its own characteristics that need to be known when interpreting the data. The publication of forest wood assortment prices in each country or region can serve as a basis for observing past market trends, but it is important to know and consider the criteria used to define the individual or group of forest wood assortments included in the statistics. Even more caution is needed when making comparisons, as the designation and classification of forest wood assortments varies from country to country. In Europe, there are numerous standards or other systems for classifying forest wood assortments by quality, and some countries even have regional rules for classifying wood by quality. In Slovenia, there is currently no unified system for classifying and naming forest wood assortments. For measurement and classification of forest wood assortments from forests owned by the Republic of Slovenia, the Rules for Measurement and Classification of Forest Wood Products from Forests Owned by the Republic of Slovenia (Official Gazette of the Republic of Slovenia, No. 195/2020) apply. However, various standards (e.g., the so-called »old« JUS), company specifications, the Austrian »Uzance« (ÓHU), and others are used for measuring and classifying forest wood assortments from private forests. The unpredictability of the wood market, frequent fluctuations in wood prices here and elsewhere in the world, and climate change are likely to be important reasons why it will become increasingly difficult to predict forest wood assortment price trends in the future. Wood price modelling is becoming more topical in Slovenia, and there is a growing need for it. Given the strong price increase for forest wood assortments, especially in the second half of 2021, it is expected that private forest owners in Slovenia will strengthen their position on the wood market.

ZAHVALA

ACKNOWLEDGEMENTS

Prispevek je nastal v okviru evropskega partnerstva za inovacije, projekta »eGozd – Elektronsko poslovanje kmetijskih gospodarstev z izrazito gozdarsko dejavnostjo«, ki ga financira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje, in sicer iz razpisa M16.2: Razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij.

VIRI

REFERENCES

- Alberdi I., Bender S., Riedel T., Avitabile V., Bouriaud O., Bosela M., Camia A., Canellas L., Castro Rego F., Fischer C., Freudenschuss A., Fridman J., Gasparini P., Gschwanter T., Guerrero S., Kjartansson B., Kucera M., Lanz A., Marin G., Mubareka S., Notarangelo M., Nunes L., Pesty B., Pikula T., Redmond J., Rizzo M., Seben V., Snorrason A., Tomter S., Hernandez L. 2020. Assessing forest availability for wood supply in Europe. *Forest Policy and Economics*, 111, 102032: 14 str. DOI: 10.1016/j.forpol.2019.102032
- Baša M. 2020. Merjenje in sortimentacija: priročnik za pravilno merjenje in razvrščanje okroglega lesa. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije, založba Silva Slovenica. https://www.gozdis.si/f/docs/projekti/Prirocnik_Merjenje-in-sortimentacija.pdf (15. 1. 2022)
- Baša M. 2021. Spletno orodje razvrščanja okroglega lesa. *InfoGozd: skrbno z gozdom*, 2, 3: 31–35.
- Ceniki za GLS prodanih prek dolgoročnih pogodb in direktne prodaje ter informacije o prodaji GLS iz javnih pozivov in javne dražbe. 2021a. Družba Slovenski državni gozdovi d. o. o. <https://sidg.si/index.php/javna-narocila-objave/prodaja-lesa-in-logistika> (8. 12. 2021)
- Ceniki za GLS prodanih prek dolgoročnih pogodb in direktne prodaje ter informacije o prodaji GLS iz javnih pozivov in javne dražbe. 2021b. Družba Slovenski državni gozdovi d. o. o. <https://sidg.si/index.php/javna-narocila-in-razpisi/za-kupce-gls> (8. 12. 2021)
- CSIL Market research report World Furniture Outlook 2022. CSIL Centre for Industrial Studies, Milan, Italy. <https://ciff.furniture/china/the-market/?china-is-the-world-s-largest-producer-exporter-and-consumer-of-furniture-world-furniture-outlook-2022> (2. 8. 2022)
- Český statistický úřad. 2021. Průměrné ceny surového dříví (vlastníci, nevládníci) = »Average prices of roundwood in the Czech Republic 2020–2021«. https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/en/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&z=T&f=TABULKA&katalog=31787&sp=A&skupId=3148&pvo=CEN12CAA&evo=v1271_%21_CEN12CAAVLAS-2021_1&str=v115 (10. 12. 2021)
- Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. 2021. Šumarstvo u 2020. <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10149> (16. 12. 2021)
- Fortuna F. 2020. Redna sečnja prinaša obresti, opustitev sečnje pa propadanje glavnice: cene gozdnih lesnih sortimentov na gozdnih cestah v Sloveniji. *Kmečki glas*, 77, 51: 2.
- Gejdoš M., Potkány M. 2017. Prediction and analysis of Slovakian timber trade on global market conditions. *Serbian Journal of Management*, 12, 12: 283–291. DOI: 10.5937/sjm12-11228
- Gejdoš M., Lieskovský M., Giertliova B., Němec M., Danihelová Z. 2019. Prices of raw-wood assortments in selected markets of Central Europe and their development in the future. *Bioresources* 14, 2: 2995–3011. DOI: 10.15376/biores.14.2.2995-3011

- Hlavackova P, Brezina D, Sujova A. 2015. The price formation of raw wood in the Czech Republic and a comparison with the neighbor states. *Procedia Economics and Finance* 26: 389–395. DOI: 10.1016/S2212-5671(15)00869-2
- Hrvatske šume d. o. o. 2021. Cjenik glavnih šumskih proizvoda, 2021.g. <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/proizvodi> (10. 12. 2021)
- Jemec T, Stare D, Klun J, Krajnc N, Triplat M., Ščap Š., Jevšenak J., Dolenšek M., Piškur M. 2017. Zasnova metodologije in vprašalnika o zbiranju cen gozdarskih storitev: odkupne cene gozdno lesnih sortimentov: strokovna ekspertiza v okviru nalog javne gozdarske službe GIS aktivnosti 5/1.1. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije: 16 str.
- Land und Forstwirtschaftliche Erzeugerpreise. 2021. https://www.statistik.at/web_de/statistiken/wirtschaft/preise/agrarpreise/index.html (12. 12. 2021)
- Landwirtschaftskammer Österreich-LKÖ. 2021. Monatliche Holzpreisstatistik Kärnten, Oktober 2021. <https://ktn.lko.at/monatliche-holzpreisstatistik-k%C3%A4rnten-oktober-2021+2400+3520966> (12. 12. 2021)
- Legno Servizi. 2019. Composizione delle vendite per assortimenti 2013–2018 (neobjavljeno).
- Leskinen P, Kangas J. 2001. Modelling future timber price development by using expert judgments and time series analysis. *Silva Fennica*, 35, 1: 93–102. DOI: 10.14214/sf.606
- Letno poročilo družbe Slovenski državni gozdovi d. o. o. za leto 2019. Poročilo družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., Državnemu zboru. 2020. Kočevje, SiDG: 186 str.
- Letno poročilo družbe Slovenski državni gozdovi d. o. o. za leto 2020. Poročilo družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., Državnemu zboru. 2021. Kočevje, SiDG: 80 str.
- Malinen J., Haring M., Kilpeläinen H., Verkasalo E. 2015. Comparison of alternative roundwood pricing systems – a simulation approach. *Silva Fennica*, 49, 3, 1293: 14 str. DOI: 10.14214/sf.1293
- Nepal P, Johnston C.M.T., Ganguly I. 2021. Effects on global forests and wood product markets of increased demand for mass timber. *Sustainability*, 13, 13943. DOI: 10.3390/su132413943
- Olsson O., Hillring B. 2014. The wood fuel market in Denmark - price development, market efficiency and internationalization. *Energy*, 78, 141–148. DOI: 10.1016/j.energy.2014.09.065
- Portale del Legno Trentino. 1999. Classificazione e assortimenti del legno tondo in Provincia di Trento. <https://www.legnotrentino.it/it/vendite-legname/classificazione-e-assortimenti/> (1. 6. 2021)
- Portale del Legno Trentino. 2018. Avviso unico condizioni generali per la vendita di legname. <https://www.legnotrentino.it/asteonline/handlers/Download.aspx?IDTipoDocumento=xQrYG0TeMiMIMIRg1ykjwQarchieugualeaearchieuguale&IDDocumento=DUTVdX2vbn8archieuguale> (6. 11. 2021)
- Portale del Legno Trentino. 2021. <https://www.legnotrentino.it/> (6. 6. 2021)
- Pravila družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov (datum sprejetja 13. 4. 2022, začetek veljavnosti 25. 4. 2022). <https://sidg.si/index.php/javna-narocila-objave/prodaja-lesa-in-logistika/pravila> (25. 4. 2022)
- Österreichische Bundesforste. 2021. <https://www.holzauktionen.at/> (16. 2. 2022)
- Stare D., Ščap Š. 2019. Odkupne cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov v Sloveniji = Purchase prices of the forest wood assortments from private forests in Slovenia. *Gozdarski vestnik*, 77, 4: 170–178
- Statistični urad RS. 2021. Odkup lesa, letno – za obdobje 2011–2020. Statistična zbirka Si-Stat. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/1656401S.px> (30. 11. 2021)
- Statistik Austria. 2005. Standard-Dokumentation Metainformationen (Definitionen, Erläuterungen, Methoden, Qualität) zu den Land- und forstwirtschaftlichen Erzeugerpreisen. Statistik Austria, Bundesanstalt Statistik Österreich, 17 str.
- Statistik Austria. 2021. Erhebung von Erzeugerpreisen für Forstwirtschaftliche produkte. Bundesanstalt Statistik Österreich, 1 str.
- Statistisches Bundesamt Deutschland. 2019. Preisindizes für Land- und Forstwirtschaft, 17, 1, 17 str.
- Statistisches Bundesamt Deutschland. 2021. »Erzeugerpreisindizes der Produkte des Holzeinschlags aus den Staatsforsten 2020–2021«. <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online?operation=statistic&levelindex=0&levelid=1664265203232&code=61231#abreadcrumb> (9. 12. 2021)
- Strategija EU. 2021. Nova strategija EU za gozdove do leta 2030. Evropska komisija, COM(2021) 572 final, 27 str.
- Suchomel J., Gejdoš M., Ambrušová L., Šulek R. 2012. Analysis of price changes of selected roundwood assortments in some Central Europe countries. *Journal of Forest Science*, 58, 11: 483–491. DOI: 10.17221/98/2011-JFS
- Ščap Š., Stare D., Krajnc N. 2020. Trg lesa v času COVID-19. *InfoGozd: skrbno z gozdom*, 1, 11: 4–10.
- Pravilnik o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije. 2020. Ur. l. RS 195/20
- Uredba o dražbi određenih drvnih sortimenata. 2008. Narodne novine RH, št. 87/2008, 116/2008, 76/2009, 114/2011, 68/2013. WoodChainManager. 2021. <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/cene/podatki/2021100414342192/cene-gozdnih-lesnih-sortimentov/> (23. 12. 2021)
- Zakon o gozdovih. 1993. Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16).
- Žgajnar L. 1989. Poskus ovrednotenja škode zaradi snegoloma na podlagi količinskih in kakovostnih izgub lesne surovine. *Gozdarski vestnik*, 47, 10: 420–426.
- Žgajnar L. 1991. Poskus ovrednotenja škode zaradi vetroloma na podlagi količinskih in kakovostnih izgub lesne surovine. *Gozdarski vestnik*, 49, 5: 218–233.